

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249038

มคอขงไปรณกรณสงเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดคนน้ำหนักต่อ
ความรุนแรงขอโรคข้อเป่าเลื้อมในผู้สูงอายุนที่ีภาวะน้ำหนกเกิน

นางสาวชนภา ฤทธิวัชร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

100254069

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

249038

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักต่อ
ความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกิน

นางสาวธนาภา ฤทธิวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 7 7 5 6 8 4 3 6

THE EFFECT OF PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM IN WEIGHT
REDUCTION ON THE SEVERITY OF KNEE OSTEOARTHRITIS IN OVERWEIGHT
OLDER PERSONS

Miss. Tanapa Rittiwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
ในการลดน้ำหนักต่อความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม
ในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกิน

โดย

นางสาวธนาภา ฤทธิวงษ์

สาขาวิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.อ. หญิง ดร. ศิริพันธุ์ สาสัตย์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.อ. หญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์)

.....
(อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลขิต)

ธนาภา ฤทธิวงษ์: ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนัก
ต่อความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกิน (THE EFFECT OF
PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM IN WEIGHT
REDUCTION ON THE SEVERITY OF KNEE OSTEOARTHRITIS IN
OVERWEIGHT OLDER PERSONS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ ร.อ. หญิง ดร. ศิริพันธ์ สาสัตย์, 147 หน้า

249038

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลของโปรแกรมส่งเสริม
การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักต่อความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ
ที่มีภาวะน้ำหนักเกิน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิง
ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคข้อเข่าเสื่อมปฐมภูมิ และมีค่าดัชนีมวลกายตั้งแต่ 25
กิโลกรัม/เมตร² ขึ้นไป ที่มารับการรักษาที่ศูนย์เวชปฏิบัติครอบครัว โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา
จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน โดยทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติ
คล้ายคลึงกันด้านเพศ อายุ ดัชนีมวลกาย อาชีพในอดีต กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริม
การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนัก กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินอาการปวดข้อเข่าและ
ประสิทธิภาพในการทำกิจวัตร Modified WOMAC Scale มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .96 วิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกินกลุ่มทดลอง
หลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักลดลงต่ำกว่าก่อนได้รับ
โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกินกลุ่มที่ได้รับ
โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักลดลงต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาล
ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....ธนาภา ฤทธิวงษ์
ปีการศึกษา.....2553.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5177568436: MAJOR NURSING SCIENCE

KEYWORDS: SELF-EFFICACY / WEIGHT REDUCTION / SEVERITY / KNEE

OSTEOARTHRITIS / OLDER PERSONS

TANAPA RITTIWONG: THE EFFECT OF PERCEIVED SELF-EFFICACY

PROMOTING PROGRAM IN WEIGHT REDUCTION ON THE SEVERITY OF KNEE

OSTEOARTHRITIS IN OVERWEIGHT OLDER PERSONS. THESIS ADVISOR: ASST.

PROF. SIRIPHUN SASAT, Ph.D., 147 pp.

249038

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effectiveness of perceived self-efficacy promoting program in weight reduction on the severity of knee osteoarthritis in overweight older persons. The participants consisted of 40 older persons with primary osteoarthritis and having body mass index of $\geq 25 \text{ kg/m}^2$ from primary care unit of Ayutthaya Hospital. The participants were divided into the experimental and control groups for 20 people in each groups. The participants from both groups were matched pair in gender, age, body mass index, and occupation. The experimental group received perceived self-efficacy promoting program in weight reduction and the control group received conventional nursing care. The instruments were demographic characteristic questionnaire and Modified WOMAC Scale with the reliability of .96. The intervention instrument was the perceived self-efficacy promoting program in weight reduction and was tested for validity by the expert. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviation and t-test.

The results revealed that:

1. The severity of knee osteoarthritis in overweight older persons the experimental group after receiving the perceived self-efficacy promoting program in weight reduction was significantly lower than before received the program at the level of .05.

2. The severity of knee osteoarthritis in overweight older persons the experimental group after receiving the perceived self-efficacy promoting program in weight reduction was significantly lower than those who received conventional nursing care at the level of .05.

Field of study:Nursing Science.....

Student's Signature :

Academic Year:2010.....

Advisor's Signature :

Tanapa Rittiwong
Siripun Sasat

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือที่ได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.อ. หญิง ดร. ศิริพันธุ์ สาสัตย์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการเสนอแนะ ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็นตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาที่ได้รับ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องมากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีค่าอันดีให้ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านของศูนย์เวชปฏิบัติครอบครัว โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ที่ท่านได้อำนวยความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนเสร็จสิ้น รวมถึงผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการศึกษาคั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ การที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยกำลังใจที่ผู้วิจัยได้รับอย่างเสมอมาจากครอบครัวทุกวงษ์ ที่ได้ให้การสนับสนุนในทุกด้าน และขอขอบคุณกัลยาณมิตรร่วมสถาบันทุกท่านที่ร่วมสร้างประสบการณ์ที่ดีด้วยกัน ณ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การเปลี่ยนแปลงของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อในผู้สูงอายุ.....	11
โรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุ.....	12
ความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อม.....	20
ภาวะน้ำหนักเกินในผู้สูงอายุ.....	26
การลดน้ำหนักตัวในผู้สูงอายุ.....	29
ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน.....	40
การติดตามทางโทรศัพท์.....	45
บทบาทพยาบาลกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโรคข้อเข่าเสื่อม.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนัก.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ภาคผนวก ข จดหมายเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จดหมายขอความร่วมมือใน การเก็บข้อมูลวิจัย จดหมายอนุญาตใช้เครื่องมือ.....	110
ภาคผนวก ค ใบรับรองโครงการวิจัย ใบข้อมูลสำหรับประชากรหรือผู้มีส่วนร่วม ในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมการวิจัย....	119
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ภาคผนวก จ ตารางวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา.....	75
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ดัชนีมวลกาย อาชีพในอดีต อาชีพในปัจจุบัน.....	76
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรคประจำตัว รสชาติอาหารที่ ชอบรับประทาน การออกกำลังกายในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา.....	77
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความถี่ของการออกกำลังกาย ชนิดการออกกำลังกาย.....	78
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะ น้ำหนักเกินก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริม การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาล ตามปกติ.....	79
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะ น้ำหนักเกินก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม ส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการ พยาบาลตามปกติ.....	80
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรุนแรงของโรคข้อเข่าเสื่อมในผู้สูงอายุที่มีภาวะ น้ำหนักเกินก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม ส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนักกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการ พยาบาลตามปกติ จำแนกรายคู่.....	81
8	การจับคู่กลุ่มตัวอย่าง ด้านเพศ อายุต่างกันไม่เกิน 5 ปี ดัชนีมวลกาย อาชีพใน อดีต.....	145
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของผู้สูงอายุโรคข้อเข่าเสื่อมก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการลดน้ำหนัก.....	146

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55
2	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	73